

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

01.10.2024 DIAR: 742/2024

Kihniön kunta
Kirjaamo
Kihniöntie 46
39820 Kihniö.

kihnio@kihnio.fi

Lausuntopyyntönnä 4.9.2024

KIHNIÖ, NÄRHINKANKAAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA, OSALLISTUMIS- JA
ARVIOINTISUUNNITELMA

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Kihniön keskustasta noin 10 km itäkaakkoon suunnitteilla oleva Närhinkankaan tuulivoimala käsittäisi enintään neljä kokonaiskorkeudeltaan enintään 300 m korkeaa tuulivoimalaa. Alustavan suunnitelman mukaan sähkönsiirto toteutettaisiin joko pohjoiseen Myyränkankaan tuulivoima-alueen kautta tai hankealueen länsipuolitse rakennettavalla sähkölinjalla. Pirkanmaan ELY-keskuksen päätöksen mukaan Närhinkankaan tuulivoimahankkeeseen ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä. Alueellinen vastuumuseo on tutustunut hankkeen aineistoon ja toteaa seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Tuulivoimahankkeen johdosta kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 (Heilu Oy), jossa alueella ei todettu muinaismuistolailla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänneksiä eikä muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Pirkanmaan maakuntamuseolle on toimitettu lisäksi arkeologisen inventoinnin 14.8.2024 muokattu raportti, jossa pohjoiselle osa-alueelle suunniteltujen voimaloiden määrä ja paikat ovat muuttuneet. Kyseisestä raportista ei ilmene, että uudet voimalapaikat ja niille johtavat tiet olisi tarkastettu arkeologisessa inventoinnissa 10.8.2023 tai myöhemmin. Voimalapaikkojen arkeologista inventointia ja tarkastettuja alueita koskevat kartat tulee päivittää inventointiraporttiin ja lähettää raportti Pirkanmaan maakuntamuseolle, mikäli kenttätöitä on täydennetty. Jos alueita ei ole tarkastettu maastossa, inventointia voi olla syytä täydentää maastotarkastuksilla.

Pirkanmaan maakuntamuseolle on ilmoitettu vanhoista lehtikirjoituksista, jotka liittyvät Närhinkankaan alueeseen. Kirjoituksissa saattaa olla tietoja, jotka voivat liittyä mahdollisiin muinaisjäänneksiin hankealueella. Maakuntamuseo tulee arvioimaan silloin toimitettavat tiedot ja niiden vaikutuksen hankkeeseen. Tietojen johdosta saattaa olla tarve täydentää hankkeessa tehtyä arkeologista inventointia. Maakuntamuseo ottaa kantaa tehdyn arkeologisen inventoinnin riittävyyteen em. tietojen sekä hankkeen tarkempien ja ajantasaisten suunnitelmien, kuten kaavaluonnoksen, perusteella.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisemat

Hankealue muodostuu kahdesta osa-alueesta, joiden välissä kulkee osa pääosin lakautettua Haapamäki–Pori-rataa. Vuosien 1933–1938 välisenä aikana valmistuneella rataosuudella on ilmeistä kulttuurihistoriallista arvoa osana väyläverkostomme rakentumista. Rata mahdollisine taitorakenteineen tulee säilyttää. Hankkeessa rautatiehen on tarkoitus jättää käytössä olevaa rautatietä vastaava suojaetäisyys siltä varalta, että rautatie tulevaisuudessa otetaan uudelleen käyttöön. Tämä on kulttuuriympäristöarvojen näkökulmasta onnistunut ratkaisu.

Muilta osin hankealueet ovat ojitettua metsätalousmetsää, joilla ei valtakunnallisissa tai maakunnallisissa rakennetun ympäristön tai maiseman selvityksissä ole tunnistettu olevan erityisiä arvoja. Enintään 300 m korkeiden tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ulottuvat kuitenkin laajalle, jopa yli 30 km etäisyydelle ympäristöönsä. Myös mahdollisesti ilmajohtona toteutettavalle sähkönsiirtoreitillä on maisemavaikutuksia.

Hankkeen vaikutusalueella on useita selvityksissä tunnistettuja arvoalueita ja -kohteita, joista lähimpinä sijaitsevat kirkkolailla suojeltu *Kihniön kirkko*, maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö *Vermas* ja maakunnallisesti arvokkaat *Vas-kiveden*, *Korhoskylän* sekä *Myllykylän* ja *Tarsian kulttuurimaisemat*.

Hankkeeseen ei rakennetun ympäristön tai maiseman osalta ole tarpeen laatia uusia perusinventointeja. Huolellisesti laadittavat näkymisalueanalyysi, kuvasovitteet voimaloiden näkymisestä sekä maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointi ovat kuitenkin tarpeen. Edellä mainitut selvitykset tulee lisätä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Vaikutustenarvioinnissa on huomioitava valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet, kulttuurimaisema-alueet ja rakennetut ympäristöt sekä erityislailla suojellut rakennukset. Maisemavaikutusten arviointi tulee ulottaa koko sille vaikutusalueelle, johon 300 m korkeat tuulivoimalat sekä ilmajohtona toteutettava sähkönsiirtoreitti tulisivat näkymään.

Selvityksissä tulee arvioida vaikutukset kaikkiin näkymäalueelle sijoittuviin, aiemmissa selvityksissä tunnistettuihin kulttuuriympäristön arvokohteisiin. Havainnekuvien kuvauspaikoiksi tulee valita näkemäalueiden arvokohteita ja -alueita. Kuvasovitteita tulee tehdä erityisesti arvokohteilta ja -alueilta kohti tuulivoimaloita. Lopuksi tulee laatia asiantuntija-arvio siitä, vaikuttavatko maisemakuvan muutokset heikentävästi kohteiden suojeluperusteena oleviin arvoihin tai luonteeseen sekä toimenpide-ehdotukset siitä, kuinka merkittäviä haitallisia maisemavaikutuksia voitaisiin vähentää. Myös yhteisvaikutuksia muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa tulee arvioida.

Vaikutusten arvioinnissa tulee noudattaa tuoretta opasta *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Päivitys 2024* (Ympäristöministeriö, 2024). Lisäksi tulee hyödyntää lähtötietoina vähintäänkin seuraavia rakennettua ympäristöä ja kulttuurimaisemia koskevia selvityksiä ja aineistoja: - Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016, Pirkanmaan liitto.- Kulttuurimaisemat 2016: Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet, Pirkanmaan liitto (huomioitava myös arvoalueiden rakennuskulttuurin ydinalueet/ydinkohteet).- Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi: ehdotus maakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013, Pirkanmaan liitto.- Val-

takunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), Suomen ympäristökeskus, 2021.- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), Museovirasto, 2009.- Lailla suojellut rakennukset. Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkuna KYPPI, Rakennusperintö <https://www.kyppi.fi/>

Osayleiskaavaaluonnos valmisteluaineistoinen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseolle lausuntoa varten.

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Miia Hinnerichsen

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan liitto; Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto

MH/ul/va/mh